

Brussel, 13.3.2017
COM(2017) 58 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**betreffende de verplichte etikettering van de lijst van ingrediënten en de
voedingswaardevermelding van alcoholhoudende dranken**

INHOUDSOPGAVE

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de verplichte etikettering van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding van alcoholhoudende dranken

1.	Inleiding	3
2.	Historische achtergrond	4
3.	EU-rechtskader betreffende de etikettering van alcoholhoudende dranken	4
3.1.	Verordening (EU) nr. 1169/2011	4
3.2.	Andere EU-bepalingen betreffende de etikettering van alcoholhoudende dranken.....	5
4.	Wetgeving van lidstaten, situatie op internationaal niveau en in derde landen	6
4.1.	Lidstaten.....	6
4.2.	Internationale organisaties en derde landen	7
5.	Kennis en belangstelling van de consument	7
6.	Belanghebbenden	9
7.	Oproepen tot actie	11
7.1.	Wereldgezondheidsorganisatie	11
7.2.	Europees Parlement en Raad.....	12
7.3.	Raadpleging van de deskundigen van de lidstaten door de Commissie.....	12
8.	Conclusies	13

1. INLEIDING

Dit verslag vloeit voort uit de plicht van de Commissie als vastgesteld in artikel 16, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1169/2011¹ betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten (hierna "de verordening" genoemd). Op grond van deze bepaling zijn alcoholhoudende dranken met een alcoholvolumegehalte van meer dan 1,2 % vrijgesteld van de verplichte vermelding van de lijst van ingrediënten en de voedingswaarde, en stelt de Commissie een verslag op waarin wordt bekeken of alcoholhoudende dranken hier in de toekomst onder moeten vallen, en met name of hiervoor de verplichting om informatie te verstrekken over de energetische waarde moet gelden; mogelijke vrijstellingen worden met redenen omkleed, met inachtneming van de noodzakelijke samenhang met ander beleid van de Unie op dit gebied, en de Commissie overweegt in dit kader of het nodig is een definitie van "alcopop" voor te stellen.

De verordening stelt de basis vast voor een hoog niveau van consumentenbescherming ten aanzien van voedselinformatie door ervoor te zorgen dat consumenten niet worden misleid door voedsletiketten en doordachte keuzes kunnen maken. De lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding zijn kernelementen op basis waarvan een doordachte keuze kan worden gemaakt.

Voedingswaarde-etikettering kan een bepaalde rol spelen in het bevorderen van een meer gematigd alcoholgebruik, maar in dit verslag wordt de etikettering van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding voor alcoholhoudende dranken onderzocht met betrekking tot de rol ervan om de consument te informeren over de identiteit en de eigenschappen van een levensmiddel.

Dit verslag is gebaseerd op de standpunten ten aanzien van de etikettering van alcoholhoudende dranken die de verschillende belanghebbende partijen zowel voor als na de vaststelling van de verordening kenbaar hebben gemaakt.

¹ Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1924/2006 en (EG) nr. 1925/2006 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 87/250/EEG van de Commissie, Richtlijn 90/496/EEG van de Raad, Richtlijn 1999/10/EG van de Commissie, Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2002/67/EG en 2008/5/EG van de Commissie, en Verordening (EG) nr. 608/2004 van de Commissie, PB L 304 van 22.11.2011, blz. 18.

2. HISTORISCHE ACHTERGROND

De verordening is niet de eerste specifieke wettekst over alcoholhoudende dranken.

De lijst van ingrediënten is al behandeld in de eerste algemene etiketteringswetgeving² die op EU-niveau werd vastgesteld. Hierin was het volgende bepaald: "Voor dranken met een alcoholgehalte van meer dan 1,2 volumepercent stelt de Raad op voorstel van de Commissie voor [22 december 1982] de etiketteringsvoorschriften voor de ingrediënten [...] vast."

De Commissie heeft naar aanleiding van dit verzoek in 1982³ en in 1992⁴ voorstellen gepresenteerd, maar de Raad kon met deze voorstellen niet instemmen. De Commissie heeft vervolgens in 1997⁵ een nieuw voorstel gepresenteerd, dat uiteindelijk in december 2002 op de agenda van de werkgroep van de Raad werd geplaatst. Tijdens die vergadering gingen de meeste lidstaten ermee akkoord dat de etikettering van de ingrediënten van alcoholhoudende dranken meer moet zijn afgestemd op de herziene algemene etiketteringsvoorschriften.

Hoewel de specifieke EU-voorschriften⁶ voor de etikettering van ingrediënten die allergieën of intoleranties kunnen veroorzaken ook alcoholhoudende dranken omvatten, werden er na deze besprekingen geen algemene voorschriften ingevoerd voor de etikettering van ingrediënten van alcoholhoudende dranken.

In het voorstel van de Commissie voor de verordening betreffende het verstrekken van voedselinformatie aan de consumenten was de verplichting om een lijst van ingrediënten en een voedingswaardevermelding te vermelden van toepassing op alcoholhoudende dranken, met inbegrip van "alcopops" (alcoholhoudende mengdranken, zoals een mengeling van frisdrank en gedistilleerde drank), maar niet op bier, wijn en gedistilleerde dranken⁷. Op initiatief van het Europees Parlement is deze vrijstelling uitgebreid naar alle alcoholhoudende dranken en is de Commissie op grond van de vastgestelde verordening verplicht om onderhavig verslag te presenteren.

3. EU-RECHTSKADER BETREFFENDE DE ETIKETTERING VAN ALCOHOLHOUDENDE DRANKEN

3.1. Verordening (EU) nr. 1169/2011

De verordening neemt de verplichte lijst van ingrediënten⁸ over en stelt de voedingswaardevermelding (energetische waarde en de hoeveelheden vetten, verzadigde

² Richtlijn 79/112/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame, PB L 33 van 8.2.1979, blz. 1-14.

³ Voorstel voor een Richtlijn van de Raad houdende wijziging van Richtlijn 79/112/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame, COM(82) 626 def.

⁴ Voorstel voor een Richtlijn van de Raad houdende wijziging van Richtlijn 79/112/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame, COM(91) 536 def.

⁵ Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende wijziging van Richtlijn 79/112/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame, COM(97) 20 def.

⁶ Richtlijn 2003/89/EG van het Europees Parlement en de Raad van 10 november 2003 tot wijziging van Richtlijn 2000/13/EG met betrekking tot de vermelding van de ingrediënten van levensmiddelen, PB L 308 van 25.11.2003, blz. 15-18.

⁷ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan de consumenten, COM(2008) 40 definitief.

⁸ In artikel 19 van Verordening (EU) nr. 1169/2011 worden bepaalde levensmiddelen opgesomd waarop geen lijst van ingrediënten hoeft te worden aangebracht, zoals ongesneden verse groenten en vers fruit, koolzuurhoudend water

vetzuren, koolhydraten, suikers, proteïne en zout) verplicht vanaf 16 december 2016⁹. Alcoholhoudende dranken vallen niet onder deze bepalingen.

Voor wat de lijst van ingrediënten betreft, is, zoals in de vorige wetgeving, artikel 21 over de etikettering van bepaalde stoffen en producten die allergieën of intoleranties veroorzaken van toepassing op alcoholhoudende dranken. Bijgevolg zijn consumenten op de hoogte van de aanwezigheid in alcoholhoudende dranken van een stof die of een product dat in bijlage II bij de verordening is opgenomen als een vaak voorkomend allergeen, zoals de aanwezigheid van sulfieten in wijn. Andere ingrediënten van levensmiddelen die volgens de medewetgevers niet in aanmerking kwamen voor de lijst van stoffen die allergische reacties kunnen teweegbrengen bij bepaalde groepen consumenten, zijn niet opgenomen in bijlage II bij de verordening en worden bijgevolg niet vermeld op het etiket van de alcoholhoudende dranken omdat er geen lijst van ingrediënten is. Hoewel exploitanten van levensmiddelenbedrijven niet verplicht zijn de ingrediënten op alcoholhoudende dranken te vermelden, kunnen ze deze informatie vrijwillig aan de consumenten verstrekken. Dergelijke vrijwillige informatie moet, overeenkomstig artikel 36 van de verordening, voldoen aan de bepalingen betreffende de verplichte vermelding van ingrediënten.

In afwachting van de vaststelling van geharmoniseerde EU-voorschriften, mogen de lidstaten op grond van artikel 41 van de verordening nationale maatregelen betreffende de vermelding van de ingrediënten voor alcoholhoudende dranken blijven toepassen.

Voor wat de voedingswaardevermelding betreft, worden in overweging 42 van de verordening exploitanten van levensmiddelenbedrijven ertoe aangezet de informatie van de voedingswaardevermelding voor levensmiddelen als alcoholhoudende dranken uit eigen beweging te verstrekken, waarbij de mogelijkheid moet worden geboden slechts een deel van die informatie te vermelden. De verordening laat bijgevolg toe de vrijwillige voedingswaardevermelding op alcoholhoudende dranken te beperken tot de energetische waarde.

Bijlage XIV bij de verordening bevat omrekeningsfactoren voor de berekening van energie. De energetische waarde van alcohol wordt berekend op basis van de omrekeningsfactor van 29 kJ/g, wat overeenstemt met 7 kcal/g.

Op grond van artikel 9, lid 1, onder k), van de verordening moet voor dranken met een alcoholvolumegehalte van meer dan 1,2 % het effectief alcoholvolumegehalte worden vermeld, een verplichting die reeds in de vorige wetgeving bestond¹⁰.

3.2. Andere EU-bepalingen betreffende de etikettering van alcoholhoudende dranken

In Verordening (EG) nr. 1308/2013¹¹ is een uitgebreide reeks van technische normen opgenomen voor alle oenologische procedés, productiemethoden en manieren om wijnen voor

waarvan de hoedanigheid blijkt uit de benaming en gistingssazijn indien deze uitsluitend afkomstig is van één basisproduct en mits er geen ander ingrediënt aan is toegevoegd.

⁹ Bijlage V bij Verordening (EU) nr. 1169/2011 bevat een lijst van levensmiddelen die zijn vrijgesteld van de verplichte voedingswaardevermelding. Deze lijst bevat producten waarvan de consumenten de voedingswaarde kennen, zoals zout en onverwerkte levensmiddelen zoals fruit en groenten. Daarnaast bevat de lijst producten die in kleine doses worden geconsumeerd en/of producten zonder grote voedingsgevolgen, zoals kruiden en specerijen, koffie en thee. Een andere vrijgestelde categorie zijn levensmiddelen, met inbegrip van ambachtelijke levensmiddelen, die rechtstreeks door de producent in kleine hoeveelheden worden geleverd aan de eindverbruiker of aan de plaatselijke detailhandel die rechtstreeks aan de eindverbruiker levert. Alcoholhoudende dranken die op die manier in de handel worden gebracht, kunnen in deze categorie worden ingedeeld.

¹⁰ Richtlijn 87/250/EEG van de Commissie inzake de vermelding van het alcoholvolumegehalte bij etikettering van voor de eindverbruiker bestemde alcoholhoudende dranken, PB L 113 van 30.4.1987, blz. 57.

te stellen en te etiketteren. In deze verordening worden de stoffen beschreven die waarschijnlijk in het productieproces worden gebruikt, samen met hun gebruiksvoorwaarden via een positieve lijst van oenologische procedés en behandelingen.

Volgens de EU-wetgeving over gedistilleerde dranken¹², wordt, indien in de etikettering van een gedistilleerde drank melding wordt gemaakt van de grondstof die is gebruikt voor de productie van de ethylalcohol verkregen uit landbouwproducten, elke gebruikte alcoholsoort verkregen uit landbouwproducten vermeld in afnemende volgorde van de gebruikte hoeveelheden. In deze wetgeving zijn ook voorschriften opgenomen over de etikettering van de rijpingsduur, de term "blend" en de geografische aanduidingen.

Gearomatiseerde wijnen, gearomatiseerde dranken op basis van wijn en gearomatiseerde cocktails van wijnbouwproducten¹³ moeten voldoen aan de normen op het gebied van behandeling en samenstelling en aan specifieke etiketteringsvoorschriften inzake de aanmerking voor verkoop en de aard van de gebruikte alcohol, d.w.z. de voor de alcoholproductie gebruikte grondstof.

Er mogen geen gezondheidsclaims worden aangebracht op alcoholhoudende dranken; er worden slechts voedingsclaims toegestaan die verwijzen naar een laag of verlaagd alcoholgehalte of een verlaagde energetische waarde¹⁴. Bij dergelijke voedingsclaims is een voedingswaardevermelding verplicht.

4. WETGEVING VAN LIDSTATEN, SITUATIE OP INTERNATIONAAL NIVEAU EN IN DERDE LANDEN

4.1. Lidstaten

Alleen wetgevende initiatieven van de lidstaten met betrekking tot de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding worden hier vermeld.

Sommige lidstaten (Tsjechië, Duitsland, Ierland, Griekenland, Kroatië, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk, Portugal, Roemenië en Finland) handhaafden nationale maatregelen betreffende de verplichte aanvullende etiketteringsvoorschriften voor ingrediënten of bepaalde ingrediënten in alcoholhoudende dranken of bepaalde alcoholhoudende dranken, of voerden dergelijke maatregelen in.

Voor wat de voedingswaardevermelding betreft, vereist Oostenrijk de etikettering van het suikergehalte van bepaalde wijnproducten. Hoewel Verordening (EU) nr. 1169/2011, voor wat de voedingswaardevermelding betreft, niet in dezelfde flexibiliteit voor nationale maatregelen voorziet als voor wat de lijst van ingrediënten betreft, hebben Roemenië¹⁵ en Ierland¹⁶ in het kader van de aanmeldingsprocedure als vastgesteld in Richtlijn (EU)

¹¹ Verordening (EU) Nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad, PB L 347 van 20.12.2013, blz. 672.

¹² Verordening (EG) nr. 110/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de definitie, de aanduiding, de presentatie, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken, PB L 39 van 13.2.2008, blz. 16.

¹³ Verordening (EU) nr. 251/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 inzake de definitie, de aanduiding, de aanbestedingsvorm, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gearomatiseerde wijnbouwproducten en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 1601/91 van de Raad, PB L 84 van 20.3.2014, blz. 14.

¹⁴ Verordening (EG) nr. 1924/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen, PB L 404 van 30.12.2006, blz. 9-25.

¹⁵ Referentie in TRIS, het informatiesysteem betreffende technische voorschriften: 2014/611/RO.

¹⁶ Referentie in TRIS, het informatiesysteem betreffende technische voorschriften: 2016/42/IRL.

nr. 2015/1535¹⁷ ontwerpwetgeving betreffende voedingswaarde-etikettering van alcoholhoudende dranken aangemeld.

4.2. Internationale organisaties en derde landen

Op internationaal niveau is er de norm van de Codex Alimentarius betreffende de etikettering van voorverpakte levensmiddelen¹⁸, die alcoholhoudende dranken niet vrijstelt van de verplicht te verstrekken lijst van ingrediënten.

Volgens de codex-richtsnoeren betreffende voedingswaarde-etikettering¹⁹, moet de voedingswaardevermelding worden verplicht, behalve wanneer door nationale omstandigheden dergelijke vermelding niet mogelijk is. Bepaalde levensmiddelen kunnen worden vrijgesteld, bijvoorbeeld levensmiddelen met een onbeduidende voedingswaarde of een kleine verpakking.

In sommige derde landen, zoals Brazilië, Canada, China, India, Mexico, Nieuw-Zeeland, Rusland, de VS en Zwitserland, moet voor bepaalde alcoholhoudende dranken de lijst van ingrediënten verplicht worden vermeld.

5. KENNIS EN BELANGSTELLING VAN DE CONSUMENT

Als onderdeel van de door de Commissie bestelde studie over het effect van voedselinformatie op de besluitvorming van consumenten²⁰, werd het consumentengedrag ten aanzien van informatie op alcoholhoudende dranken onderzocht. 2 031 respondenten van acht lidstaten die werden geïnformeerd over de energetische waarde van alcoholhoudende dranken zoals bier, wijn en gedistilleerde dranken, werd gevraagd welke informatie over alcoholhoudende dranken volgens hen idealiter in de toekomst moet worden verstrekt. Bijna de helft (49 %) van de deelnemers wilde informatie over de energetische waarde van alcoholhoudende dranken en 16 % verklaarde zijn alcoholgebruik op basis van deze informatie te willen verminderen.

Volgens een studie²¹ die in 2014 in opdracht van een brouwersvereniging werd uitgevoerd, is de kennis van consumenten over de voedingswaarde en informatie over de ingrediënten op alcoholhoudende dranken beperkt. Het doel van de studie was het verstrekken van een representatief overzicht door bijna 5 400 respondenten in zes lidstaten bij de studie te betrekken. Uit de resultaten van deze studie blijkt dat consumenten slecht op de hoogte zijn van het gehalte aan koolhydraten, calorieën en vetten in de verschillende bestudeerde alcoholhoudende dranken (bier, wijn en gedistilleerde dranken) en van de verschillende ingrediënten die tijdens de productie ervan worden gebruikt. Figuur 1 toont aan dat er volgens de studie grote belangstelling is om voor alcoholhoudende dranken dezelfde informatie over ingrediënten en voedingswaarden te krijgen als voor andere levensmiddelen en dranken.

¹⁷ Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieverordening op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij, PB L 241 van 17.9.2015, blz. 1.

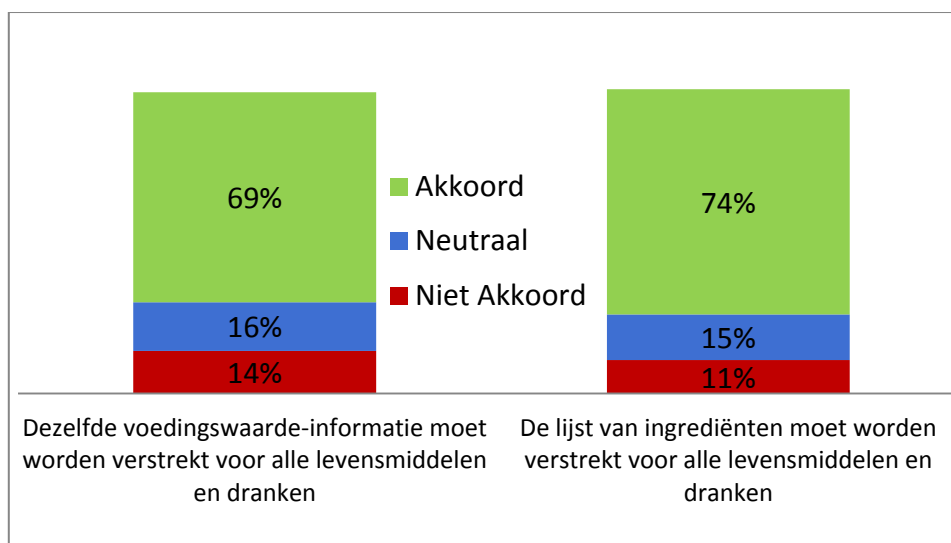
¹⁸ General Standard for the labelling of pre-packaged foods CODEX STAN 1-1985, laatste herziening in 2010.

¹⁹ Codex Guidelines on nutrition labelling CAC/GL 2-1985, laatste herziening in 2013.

²⁰ TNS European Behaviour Studies Consortium, Study on the impact of food information on consumers' decision making (2014).

²¹ [Consumer insights - knowledge of ingredient and nutrition information off-label information and its use - Report GfK Belgium \(2014\).](#)

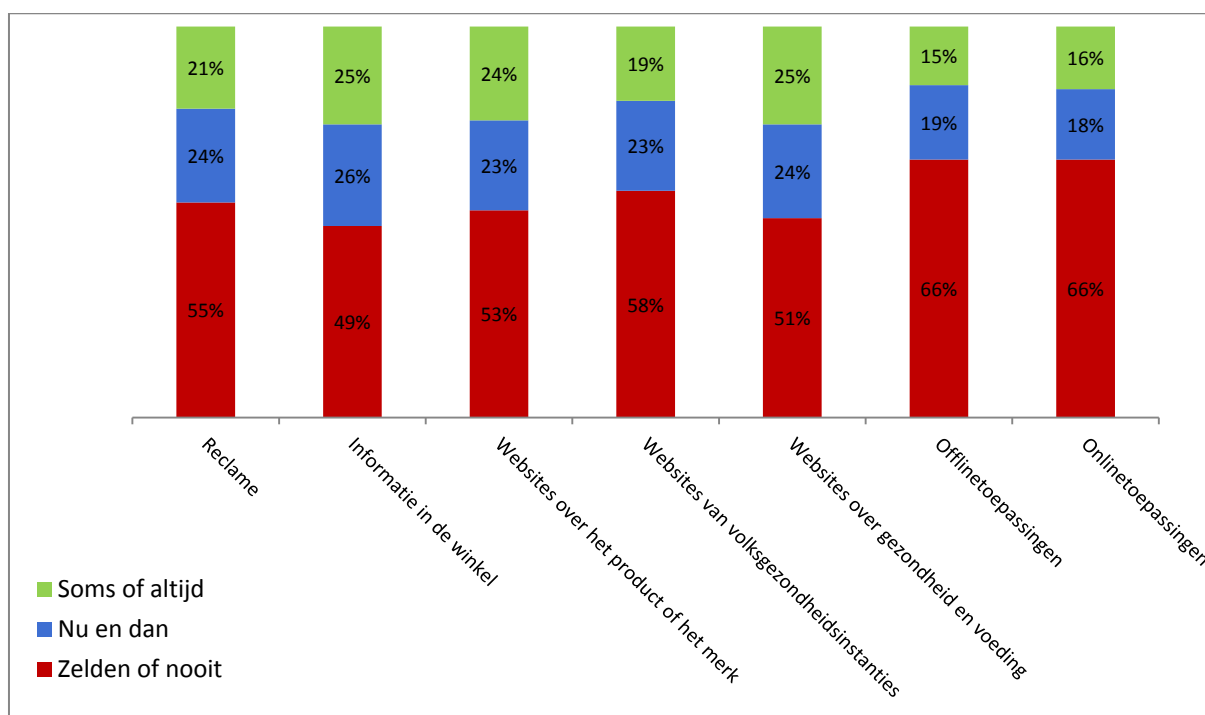
Figuur 1: Belangstelling in dezelfde informatie over voedingswaarde en ingrediënten voor alle levensmiddelen en alle, zowel alcoholhoudende als andere, dranken.

Bron: GfK Belgium (2014).

De genoemde studie gaf ook informatie over de toegang tot en het gebruik van deze informatie via andere kanalen dan het etiket. Tussen 34 % en 51 % van de respondenten zou deze informatie af en toe, vaak of altijd hebben geraadpleegd (figuur 2).

Figuur 2: Gebruik van andere informatiebronnen dan het etiket voor informatie over voedingswaarden en ingrediënten van alcoholhoudende dranken.

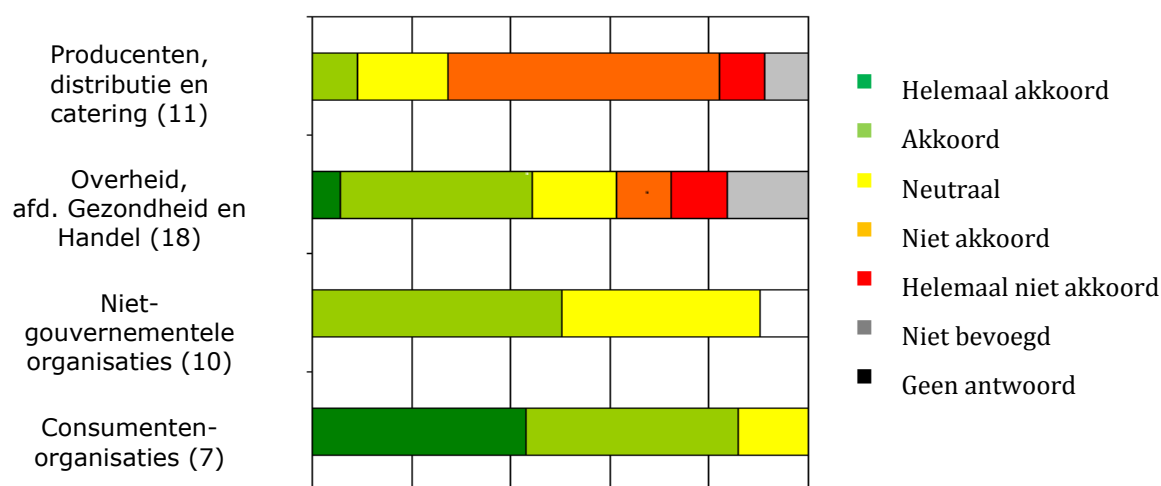

Bron: GfK Belgium (2014).

6. BELANGHEBBENDEN

De standpunten van de verschillende actoren over de etikettering van alcoholhoudende producten zijn in het algemeen besproken in een onderzoek²² dat werd uitgevoerd toen de Commissie haar voorstel voor een verordening betreffende voedselinformatie aan de consumenten indiende. De standpunten van producenten, kleinhandelaren, overheden en niet-gouvernementele organisaties worden hierin weergegeven.

Figuur 3: Reacties op de stelling "De etikettering van alcoholhoudende dranken moet een lijst van ingrediënten en voedingseigenschappen van de drank weergegeven".

Bron: CRIOC (2007)

Sinds dit onderzoek hebben sommige standpunten zich ontwikkeld.

Consumentenvertegenwoordigers beweren²³ dat het gebrek aan samenhang tussen de etikettering van alcoholhoudende dranken en van andere levensmiddelen onaanvaardbaar is en dat de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding verplicht moeten worden gesteld voor alle alcoholhoudende dranken zodat consumenten op een doordachte manier kunnen kiezen wat en hoeveel ze drinken.

²² [Alcohol labelling and health warnings - Delphi survey Centre de Recherche et d'Information des Organisations de Consommateurs \(CRIOC\) \(2007\).](#)

²³ [Informed food choices for healthier consumers – European Consumer Organisation's \(BEUC\) position on nutrition \(2015\).](#)

Een Europese organisatie van bierconsumenten verzocht ook om de verplichte lijst van ingrediënten van alcoholhoudende dranken²⁴.

Volksgezondheidsverenigingen ondersteunen de verplichte etikettering van ingrediënten en voedingswaardevermelding als onderdeel van een uitgebreide voorlichtingsstrategie om consumenten in te lichten over alcohol, omdat, volgens een groep van niet-gouvernementele en volksgezondheidsorganisaties die pleiten voor de preventie en beperking van alcoholgerelateerde schade in Europa²⁵, consumenten het recht hebben om te weten wat de ingrediënten zijn van de alcoholhoudende dranken die ze drinken. Het is des te belangrijker om voedingswaarde-informatie zoals het energetische gehalte te verstrekken, zodat consumenten beter kunnen controleren wat ze eten en zich gemakkelijker een gezonde levensstijl kunnen aanmeten.

De sector heeft onlangs een heel ander standpunt ingenomen. Terwijl exploitanten van levensmiddelenbedrijven in het verleden gekant waren tegen aanvullende etiketteringsvoorschriften, erkennen de meeste sectoren nu dat consumenten het recht hebben om te weten wat ze drinken. Er worden zelfs een aantal gezamenlijke of afzonderlijke initiatieven op vrijwillige basis ontwikkeld en uitgevoerd door actoren van verschillende sectoren om consumenten aanvullende informatie te verstrekken.

Volgens een vereniging van Europese brouwers hebben de consumenten het recht te weten wat ze consumeren. Er is een initiatief op vrijwillige basis tot stand gebracht door brouwers van heel Europa, de European Beer Pledge²⁶, waarvan de leden zich ertoe hebben verbonden om gezamenlijke meetbare maatregelen te nemen om de consumenteninformatie te verbeteren door onder andere voedingswaarde-informatie over bieren te verstrekken. Ze zijn van mening dat de exploitanten moeten kunnen kiezen tussen het verstrekken van deze informatie op het etiket of op andere platforms zoals websites of QR-toepassingen²⁷; in het laatste geval moet een duidelijke link naar de informatie op het bieretiket worden opgenomen. Sommige leden van de organisatie verstrekken op vrijwillige basis op het etiket of via andere kanalen al informatie over de lijst van ingrediënten, de calorieën of de volledige voedingswaardevermelding (energetische waarde, vetten, verzadigde vetzuren, koolhydraten, suikers, eiwitten en zout)²⁸.

De sector van gedistilleerde dranken is van mening dat de consumenten baat zouden hebben bij duidelijkere, zinnvollere informatie over wat er in hun drank zit en dat ze consistente informatie moeten krijgen over het verantwoorde gebruik van gedistilleerde dranken zodat ze voor een gezondere levensstijl kunnen kiezen. De sector is voorstander van informatie op maat van de consumenten over het caloriegehalte. Deze informatie kan op andere manieren worden verstrekt dan via het etiket. Er kan volledige toegang tot dergelijke informatie worden verleend via alternatieve, meer consumentvriendelijke kanalen. Terwijl sommige producenten dergelijke informatie op het etiket vermelden, zijn er al veel producenten van gedistilleerde dranken die de energetische waarde op hun website vermelden en via sociale media en andere

²⁴ European Beer Consumers Union Manifesto 2009-2014.

²⁵ Eurocare Reflections On Alcohol Labelling (2014).

²⁶ Second year report – November 2014 European Beer Pledge - A package of responsibility initiatives from Europe's Brewers.

²⁷ Een QR-code ("quick response code") is een soort 2D-streepjescode die wordt gebruikt om eenvoudig toegang te verlenen tot informatie via bijvoorbeeld een smartphone.

²⁸ Informatie verstrekt door Brewers of Europe op 14 oktober 2016.

platforms verspreiden²⁹. Sommige van hen zijn van plan om deze informatie uit te breiden naar de volledige voedingswaardevermelding³⁰.

De wijnsector is van mening dat een evenwichtig voedingspatroon de basis van een gezonde levensstijl is en dat consumenten nauwgezet moeten kiezen wat ze eten en wat ze drinken. De sector heeft zich ertoe verbonden om op vrijwillige basis consumenten voedingswaarde-informatie op maat betreffende calorieën te verstrekken, bij voorkeur via andere kanalen dan het etiket³¹. De sector heeft een gezamenlijk initiatief genomen en maakt op een gemeenschappelijke website informatie bekend over de calorieën per glas en per categorie wijn³².

Een multinational die gedistilleerde dranken, wijnen en bieren produceert, heeft zich ertoe verbonden om via het etiket consumenten de volledige voedingswaardevermelding per glas en per 100 ml te verstrekken voor alle alcoholhoudende dranken in zijn portfolio. De multinational heeft al een nieuw voedingswaarde-etiket voor op de verpakking ontwikkeld en heeft zich hiervoor gebaseerd op een wereldwijd onderzoek naar welke informatie moet worden opgenomen en wat de beste manier hiervoor is. De veranderingen zullen geleidelijk worden ingevoerd op de verpakking en de eerste producten met het nieuwe etiket zouden begin 2017 in de handel komen³³.

Sommige verbintenissen^{34,35} worden ook aangegaan in het kader van het Europees forum Alcohol en gezondheid, een platform waar instanties die op Europees niveau werken kunnen debatteren, hun aanpak kunnen vergelijken en maatregelen kunnen nemen om alcoholgerelateerde schade te beperken.

Het is te vroeg om het effect van deze recente vrijwillige initiatieven te beoordelen. Er kan echter worden verwacht dat ze de belangstelling van de consumenten in een meer systematische verstrekking van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding vergroten.

Producenten van alcoholhoudende dranken zijn in het algemeen van mening dat nieuwe etiketteringsvoorschriften in gelijke mate van toepassing moeten zijn op alle soorten alcoholhoudende dranken^{36,37}.

7. OPROEPEN TOT ACTIE

7.1. Wereldgezondheidsorganisatie

Overeenkomstig het Europese actieplan van de Wereldgezondheidsorganisatie voor de beperking van het schadelijke gebruik van alcohol 2012-2020³⁸, moeten de ingrediënten die

²⁹ http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5 geraadpleegd op 7 april 2016.

³⁰ Informatie verstrekt door Spirits Europe op 13 oktober 2016.

³¹ Informatie verstrekt door het Comité européen des vins op 3 juni 2016.

³² <http://www.wineinmoderation.eu/en/content/Wine-Diet.82/>, geraadpleegd op 14 oktober 2016.

³³ <http://www.diageo.com/en-row/newsmidia/pages/resource.aspx?resourceid=2929>, geraadpleegd op 13 oktober 2016.

³⁴ [Verbintenis 1447949468140-1722 van het Europees forum Alcohol en gezondheid, Provision of nutritional and ingredients information to consumers on label for all Heineken beers in Europe](#), Heineken International.

³⁵ [Verbintenis 1446732318481-1721 van het Europees forum Alcohol en gezondheid, Informing consumers about beer ingredients and nutritional values, The Brewers of Europe](#).

³⁶ Standpunt van de sector van gedistilleerde dranken op http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5, geraadpleegd op 7 april 2016.

³⁷ Standpunt van de biersector op http://www.brewersofeurope.org/site/media-centre/post.php?doc_id=865, geraadpleegd op 7 april 2016.

³⁸ European action plan to reduce the harmful use of alcohol 2012-2020, WHO Europe.

relevant zijn voor de gezondheid, met inbegrip van het caloriegehalte, op het etiket worden vermeld en moeten, in het algemeen, de alcoholhoudende dranken op dezelfde wijze zijn geëtiketteerd als andere levensmiddelen, zodat consumenten toegang hebben tot volledige informatie over de inhoud en samenstelling van het product en hun gezondheid en belangen worden beschermd. Dit actieplan werd door 53 landen, waaronder de EU-lidstaten, in september 2011 op het Regionale Comité voor Europa bekrachtigd.

Daarnaast is de Wereldgezondheidsorganisatie van mening dat de energetische waarde de belangrijkste voedingswaarde is die op het etiket moet worden vermeld.

7.2. Europees Parlement en Raad

Het Europees Parlement roept de Commissie in zijn resolutie³⁹, aangenomen op 29 april 2015, op om onder andere uiterlijk in 2016 met een wetgevingsvoorstel te komen om de vermelding van het caloriegehalte op het etiket van alcoholhoudende dranken verplicht te maken. Terwijl op grond van Verordening (EU) nr. 1169/2011 alcoholhoudende dranken zijn uitgesloten van de verplichte verstrekking van de lijst van ingrediënten en de voedingswaarde-etikettering, is, overeenkomstig de resolutie, gezien de aard van alcoholgerelateerde risico's, niettemin een hoog niveau van informatie over alcoholhoudende dranken vereist.

Er werden aan de Commissie ook tal van schriftelijke vragen over de etikettering van alcoholhoudende dranken overgelegd, waarin wordt verzocht om onderhavig verslag, waarin wordt benadrukt dat de huidige vrijstellingen van de etikettering van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding niet zijn gerechtvaardigd en waarin wordt verzocht om wetgevingsinitiatieven die de etikettering van alcoholhoudende dranken versterken.

De Raad nodigt in zijn conclusies⁴⁰, aangenomen op 7 december 2015, de Commissie uit om de mogelijkheid te overwegen verplichte etikettering van ingrediënten, evenals voedingswaardevermelding, met name van de energetische waarde, van alcoholhoudende dranken in te voeren.

7.3. Raadpleging van de deskundigen van de lidstaten door de Commissie

Op 28 oktober 2013, in de voorbereidende fase van dit verslag, vond een bijeenkomst plaats van een werkgroep van de Commissie over Verordening (EU) nr. 1169/2011. Tijdens deze bijeenkomst werden de in dit verslag behandelde onderwerpen met de deskundigen van de nationale bevoegde autoriteiten van de lidstaten besproken. Er werd toen ook gezocht naar een omschrijving van "alcopops", die meestal een vooraf gemaakte mengeling van alcoholhoudende en niet-alcoholhoudende producten zijn. Veel deskundigen van lidstaten vinden het niet gerechtvaardigd en weinig logisch dat op het etiket van frisdranken de ingrediënten die zijn gemengd met alcohol niet hoeven te worden vermeld, terwijl dat dit voor ingrediënten van een frisdrank zonder alcohol wel het geval is. Zo is het ook niet gerechtvaardigd dat voor een frisdrank de voedingswaardevermelding moet worden gegeven, terwijl dit niet hoeft wanneer dezelfde frisdrank met een gedistilleerde drank wordt gemengd.

Daarnaast bleek in de bespreking dat het begrip "alcopops" niet altijd relevant is op nationaal niveau en ook te vaag is voor een constructieve omschrijving. Bovendien waren de aanwezigen op de bijeenkomst van mening dat alle alcoholhoudende dranken, met inbegrip van "alcopops", a priori en zonder vooruit te lopen op gerechtvaardigde uitzonderingen, gelijk

³⁹ Resolutie van het Europees Parlement van 29 april 2015 over alcoholstrategie [2015/2543(RSP)].

⁴⁰ Conclusies van de Raad over een strategie van de EU ter beperking van aan alcohol gerelateerde schade (2015), PB C 418 van 16.12.2015, blz. 6-8.

moeten worden behandeld op het gebied van de te etiketteren informatie waarop dit verslag betrekking heeft.

8. CONCLUSIES

Op grond van de huidige regels is, in tegenstelling tot andere levensmiddelen, de vermelding van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding niet verplicht voor alcoholhoudende dranken. Aangezien de voedingswaardevermelding voor de overgrote meerderheid van voorverpakte levensmiddelen vanaf 13 december 2016 verplicht is geworden, is de bijzondere situatie van alcoholhoudende dranken nu des te opvallender.

De Europese consumenten hebben dus beperkte toegang tot de voedingswaardevermelding en de lijst van ingrediënten, met uitzondering van ingrediënten die een allergene werking kunnen hebben.

Het Europees Parlement, maar ook de Wereldgezondheidsorganisatie en consumenten- en volksgezondheidsorganisaties vragen nu om nieuwe etiketteringsvoorschriften voor alcoholhoudende dranken, voornamelijk voor de etikettering van de energetische waarde. De deskundigen van de lidstaten hebben enkele verwachtingen kenbaar gemaakt, voornamelijk betreffende de voedingswaardevermelding, en meer bepaald voor de verplichte etikettering van de energetische waarde.

In het verleden waren de economische sectoren tegen een verplichte etiketteringsregeling. Vandaag erkent de sector het recht van consumenten om te weten wat ze drinken. Op die basis zijn een toenemend aantal vrijwillige initiatieven tot stand gekomen, uit hoofde waarvan consumenten informatie krijgen over de ingrediënten, de energetische waarde of de volledige voedingswaardevermelding van alcoholhoudende dranken, en wordt tegemoetgekomen aan de verwachtingen van de consumenten voor meer informatie over de dranken die ze consumeren. Deze vrijwillige informatie was oorspronkelijk voornamelijk toegankelijk via nieuwe informatie- en communicatietechnologieën. Volgens informatie van de sector zou deze informatie nu steeds vaker op de etiketten zelf worden opgenomen.

Gezien het gebrek aan wetgevende maatregelen op dit gebied, hebben sommige lidstaten nationale voorschriften vastgesteld die een gedeeltelijke vermelding van de ingrediënten voor bepaalde alcoholhoudende dranken vereisen. Ook in het geval van een volledig geharmoniseerde voedingswaardevermelding melden sommige lidstaten nationale maatregelen betreffende de voedingswaardevermelding voor alcoholhoudende dranken aan. Dergelijke nationale initiatieven vergroten het risico op marktversnippering.

De lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding zijn belangrijke informatiebronnen die de consumenten helpen om meer doordachte en gezonde keuzes te maken. De vrijstellingen van de vermelding van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding voor bepaalde levensmiddelen gelden voornamelijk voor producten met maar één ingrediënt, waarvan de naam volstaat om de consumenten te informeren over de inhoud ervan, zoals zout, fruit en groenten. In het geval van alcoholhoudende dranken kan er echter niet van worden uitgegaan dat consumenten op de hoogte zijn van de verschillende ingrediënten die doorgaans bij het productieproces worden gebruikt en hun voedingswaarde.

Op basis van de opnieuw beoordeelde informatie heeft de Commissie geen objectieve rechtvaardiging kunnen vaststellen voor de afwezigheid van informatie over ingrediënten en voedingswaarde op alcoholhoudende dranken noch voor een verschillende behandeling van bepaalde alcoholhoudende dranken, zoals "alcopops". In dit stadium ziet de Commissie dan

ook niet in waarom een specifieke omschrijving van "alcopops" voor etiketteringsdoeleinden moet worden ingevoerd of wat de toegevoegde waarde daarvan kan zijn.

Uit dit verslag blijkt dat de sector in toenemende mate bereid is om tegemoet te komen aan de verwachtingen van de consumenten om te weten wat ze drinken. Dit wordt aangetoond door de uitbreiding van gezamenlijke en afzonderlijke initiatieven die de sector op vrijwillige basis ontwikkelt en uitvoert om de consumenten de lijst van ingrediënten, de energetische waarde en/of de volledige voedingswaardevermelding via het etiket of andere kanalen te verstrekken. Er dient in het bijzonder te worden opgemerkt dat een toenemend aantal alcoholhoudende dranken op de EU-markt al de volledige voedingswaardevermelding draagt.

Gezien deze recente ontwikkelingen is de Commissie van mening dat, in een eerste fase, de huidige vrijwillige initiatieven voor het verstrekken van de lijst van ingrediënten en de voedingswaardevermelding verder mogen worden ontwikkeld. De Commissie nodigt daarom de sector uit om tegemoet te komen aan de verwachtingen van de consumenten en uiterlijk een jaar na de goedkeuring van dit verslag een zelfregulerend voorstel te presenteren dat betrekking heeft op de gehele sector van alcoholhoudende dranken. De Commissie zal het voorstel van de sector beoordelen.

Indien de Commissie de voorgestelde zelfregulerende benadering van de sector ontoereikend vindt, zal ze een effectbeoordeling starten om de andere beschikbare opties beoordelen; in overeenstemming met de beginselen inzake betere regelgeving⁴¹ wordt bij deze effectbeoordeling rekening gehouden met zowel regelgevende als niet-regelgevende opties, met name voor wat de verstrekking van informatie over de energetische waarde van alcoholhoudende dranken betreft. Bij deze beoordeling moet nauwgezet rekening worden gehouden met het effect van de verschillende opties op de interne markt, de betreffende economische sectoren, de behoeften van de consumenten en het werkelijke gebruik van deze informatie, alsook het effect op de internationale handel.

⁴¹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/toc_guide_en.htm